

Rapport 12

Tilsyn med Haderslev Realskole

ved
Kim Eriksen
Forældrekredsens valgte tilsynsførende

Det er midt i efterårsferien. Og det er en god tanke, at såvel elever som lærere har en uges fri til at samle ny energi. For uanset hvor god en skoledag, man får skabt, er der brug for det afbræk, som ferierne giver.

Nogenlunde stille er der også denne torsdag eftermiddag på mit kontor, så jeg kan finde mine notater frem til støtte for min erindring om to tilsynsdage inden for det sidste trekvarte år. Den første tilsynsdag var torsdag den 8. januar 2015 og den anden blev gennemført mandag den 31. august 2015. Jeg skriver her om dem i en samlet rapport.

En vellykket skoledag og en meningsfuld undervisningstime er et resultat af mange faktorer, og alt kan ikke altid gå op i en højere enhed. Men jeg vil gerne med stor respekt for elevernes lyst til at lære og lærernes engagement i deres undervisning allerede her bringe min generelle opfattelse:

Realskolen er en god skole som jeg giver min bedste anbefaling.

Det som herefter følger er min dokumentation for at kunne gøre det.

Tilsyn den 8. januar 2015

1. lektion: Kulturfag i en 9. klasse

Der kan være en læseplan, man skal følge op på, og et bestemt pensum man skal nå. Men man kan ikke have en time i 9. klasse med kulturfag dagen efter terrorangrebet på satiremagasinet Charlie Hebdo i Paris, uden at det rydder bordet og bliver til emnet denne dag. Klassen var faktisk allerede i gang med et tema om globalisering og terrorisme uden nogen kunne forudse, hvor aktuelt dette emne pludselig ville blive.

Som tekstforlæg havde læreren kopieret et blokindlæg fra blogs.bt.dk af BT's chefredaktør Olav Skaaning Andersen med overskriften: *Et angreb på os alle*. Med blandt andet følgende udsagn: *Angrebet på satiremagasinet Charlie Hebdo er et fejlt og barbarisk angreb på ytringsfriheden og den demokratiske livsform, som vi i Europa og den vestlige verden i flere hundrede år har forsvaret.*

Inden teksten deles ud og læses, er der en indledende snak om selve angrebet. Alle synes at være godt orienterede om gårsdagens begivenheder og der er en god og reflekteret snak om, hvad satire er. Hvilket selvfølgelig inddrager Muhammedkrisen fra 2005. Alle synes at vide, at

tegningerne dengang blev bragt i JyllandsPosten, og at den af tegnerne, som det har haft størst konsekvenser for, er Kurt Westergaard.

Så bliver teksten læst. Som blog er teksten komprimeret, og det er rigtig godt, at læreren giver god tid. Det kvalificerer den efterfølgende samtale og har den tydelige konsekvens, at mange ytrer sig i den efterfølgende samtale om teksten.

Hvorfor kan man hævde, at det er et angreb på os alle?

Som en krænkelse af ytringsfriheden.

Det fører til en samtale om Grundloven af 5. juni 1849.

Og en god samtale om, hvorvidt der er grænser for ytringsfriheden. Hvad må man sige? Hvad bør man sige? Ytringsfrihed under ansvar. Injurielovgivningen nævnes. Sagen om Se og Hør.

Jeg noterer mig, at læreren også spørger ind til meningen hos enkelte af eleverne som ikke har markeret. Der er en rigtig god balance i det, som ikke tager energien fra de energiske.

Samtalen om ytringsfriheden føres videre i en samtale om, hvad der karakteriserer en demokratisk livsform. Fik man ubetinget demokrati i 1849? Det kan man næppe påstå, når kvinderne først fik stemmeret i 1915. Man når derved frem til en fælles erkendelse af, at demokrati er en stadig proces. Noget der skal udvikles og – som er en af Olav Skaaning Andersens pointer – noget der skal kæmpes for.

Herefter kommer drøftelserne i klassen til at handle om terrorens væsen og det tema om globalisering, som man var i gang med: At ting som sker ikke længere lader sig isolere, men har konsekvenser i en større sammenhænge. Når noget sker kan det få vidtrækkende konsekvenser på globalt plan.

Nogle laver notater. Lærer måske bedst på den måde. Og har måske også gjort den erfaring, at noter vitterligt kan bruges til at fastholde viden og være nyttige i en senere eksamenssituation. Andre noterer ingenting. Har måske gjort den erfaring, at noter kan være svære at tyde og bruge, hvis de ikke er entydige.

God læring er en blanding af en fælles og en individuel proces. Og begge dele var tydeligt på spil her.

Det må være til stor glæde for forældrekredsen, at undervisningen i denne time kom helt tæt på et af hovedformålene med folkeskolen. Et formål som en fri skole som Realskolen naturligvis vedkender sig fuldt ud:

Stk. 3. Folkeskolen skal forberede eleverne til deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Skolens virke skal derfor være præget af åndsfrihed, ligeværd og demokrati.

2. lektion: Matematik i en 7. klasse

Man kalder det vist for klasserumsledelse, når en lærer i den grad tør spille sig selv på banen som rollemodel for en innovativ tilgang til faget matematik. Og dermed signalerer, at det er i orden at være dybt fascineret af matematiske formler og geometriske figurer. Det er faktisk helt i orden at være lidt af en nørd.

Klassen skal arbejde med rumgeometriske figurer, og læreren fortæller om sin egen proces med at printe små kegler, cylindere og kuber m. fl. på en 3 D printer. Printereren starter med at danne en flade hvorpå den geometriske figur bygges op og tager form.

Dagens opgave er i grupper dels at foretage målinger af de forskellige objekter og dels at overføre resultaterne til et 3 D tegneprogram på computeren. Drengene er virkelig på hjemmebane. Men flere af pigerne er også godt med.

En skydelade findes i mange prisklasser. Og det er selvfølgelig en udfordring at få økonomi og kvalitet til at mødes. Og spørgsmålet er da også, om matematik handler om den nøjagtige måling eller princippet i målingen. Jeg registrerede blot en lille smule irritation hos enkelte elever, når udstyret ikke var helt stabilt. Det anså jeg for en positiv reaktion.

Der blev arbejdet godt og koncentreret i grupperne. Lærerens store forarbejde kaldte på elevernes respekt for emnet som sådan og de enkelte geometriske emner de sad med i hænderne. Men det var også kompliceret og svært stof.

Derfor var denne times store kvalitet også den fine opsamling til slut, hvor de enkelte grupper udfordringer blev drøftet, så de blev fastholdt som udfordringer at arbejde videre med og ikke som frustration over noget, som var for svært.

Og så fik jeg lært et nyt ord, som måske ikke burde være nyt for en matematisk student. Som dog ulykkeligvis med årene har glemt megen god viden. Ordet *at skalere* – som er (ifølge ordbog over det danske sprog) at bestemme og sammenligne størrelsesværdier i forhold til en valgt måleenhed. Men timen mindede mig om, hvorfor matematik også engang var et af mine bedste fag i skolen.

Det blev også tydeligt, hvorfor klassekvotienten ikke må blive for stor. For det er lidt af en udfordring at få plads til så mange grupper på så relativ lille plads, når der samtidig på bordene skal være plads til rumfigurer og måleudstyr og computere og papir.

Men meget kan lade sig gøre, når viljen er der og engagementet er så smittende som her.

Samtale ved kaffen på lærerværelset

Under kaffen hilste jeg på en af de faste vikarer. Dette førte til en snak med skolelederen om brugen af vikarer, som faktisk fylder en del på Realskolen, hvor der er op til 8 % fravær. Som skolelederen gjorde opmærksom på, skal dette tal dog dissekteres nærmere, idet fraværet kun i mindre grad skyldes sygdom og i langt højere grad det høje niveau for efteruddannelse, som følger af en klar prioritering af dette på skolen. Og det var i den forbindelse godt at få bekræftet, at det er et krav, at der ved planlagt fravær skal ligge en plan fra den faste lærer om, hvilket stof vikaren skal undervise i.

3. lektion: Matematik i en 2. klasse

Min trekant er væk. Det varer lidt før det går op for mig, hvorfor det er et problem. Men det løses hurtigt. I det hele taget er der en meget gennemtænkt pædagogik på spil i denne time. Og trekanten med sin gule og grønne og røde farve signalerer til læreren, i hvor høj grad eleven har brug for hjælp. På den måde spilles tiden ikke med at sidde og række fingeren op eller højlydt tilkalde sig lærerens opmærksomhed. Og systemet fungerer efter hensigten kombineret med det håndtegn, lærerne har aftalt med eleverne skal være det fælles signal til, at nu skal der være ro. Og det virker. Også fordi læreren hele tiden taler med lav stemmeføring, hvilket gør, at eleverne gør det samme.

Der arbejdes i den gule mappe. Individuelt. Og der er stor forskel på niveau. De fleste synes dog at være godt hjemme i brugen af talskemaerne/multital tavlen. Min opmærksomhed fanges dog også af en elev som slet ikke benytter sig af disse hjælperedskaber. Måske fordi det ikke er nødvendigt? Det er dog ikke helt derfor. For det er tydeligt, at vedkommende slet ikke har forstået princippet om det med at låne ved minusstykkerne.

Hvornår og ikke mindst hvordan knækkes koden? Jeg fristes til at påpege, hvad der er forkert i facit. Men tøver ved erkendelsen af, at facit på det her niveau måske er mindre vigtigt end forståelsen. Og jeg får efterfølgende en god snak med læreren om de mange udfordringer og dilemmaer der er i en klasse med vidt forskellige forudsætninger.

4. lektion: Dansk i en 10. klasse

Også i denne time tages der udgangspunkt i noget dagsaktuelt. Debatten om "Syg i Haderslev" er på sit højeste. Og borgmesteren og udvalgsformanden har truffet nogle foranstaltninger for at give de kommunalt ansatte en større grad af arbejdsro. Udviklingen har ført til en polarisering. Men et godt udgangspunkt for en drøftelse i klassen er den præmis, at alle vil det bedste for borgeren. Men hvilke interesser er på spil, som skal erkendes. Man drøfter begreber som *påstand* og *belæg* og *hjemmel*. Der er virkelig grund til at glæde sig over på hvilket abstraktionsniveau, der drøftes.

Og det er godt set af læreren, at tage denne aktuelle debat op som baggrund for det tema - i relation til det moderne gennembrud – der i øvrigt er timens hovedanliggende. For hvordan var de sociale forhold og muligheden for sygedækning i 1890erne? Drøftelserne tager udgangspunkt i en billedanalyse af maleriet "En såret arbejder" fra 1895.

Der tales om kompositionen i billedet. Det gyldne snit. Brugen af farverne. Hvad det er, der sker i forgrunden og i det midterste lag og i baggrunden.

Om de enkelte personers kropsholdning. Om billedets antydning af en hierarkisk samfundsorden som er under opbrud. Om arbejdsforhold dengang og nu.

Der tales om realismen i billedet og fraværet af sollyset – det guddommelige. (Det lys der er baggrunden - som en antydning – kalder dog også på en fortolkning af, hvor det guddommelige finder sin plads i billedet. En ikke erkendt eller glemt dimension. Og er der for øvrigt antydning et kors i forgrunden eller er der ikke? Men det var blot en tanke jeg selv sad med).

Alt sammen førte det til en snak om arbejdsforhold og sociale forhold dengang og nu. Der er virkelig mange af klassens elever der deltager i samtalen og det med gode betragtninger. Der er i det hele taget et stort engagement.

5. lektion: Dansk i en 5. klasse

Kunsten at læse består for en 5. klasse også i at begynde at forstå, at tekster kan have forskellig karakter alt efter om det er episke/fortællende tekster: Romaner og noveller – lyriske tekster: Salmer og digte – dramatiske tekster: Manuskripter - eller fagtekster og sagprosa.

Denne dag skulle klassen arbejde med en sagprosa tekst af Hans Jørgen Jensen om Emilie Sannom: Europas dristigste luftakrobat.

Da der er tale om en kronologisk tekst, skal eleverne blandt andet prøve at finde frem til de tidsbundne ord: Dengang, først, så, nu, om lidt, to dage, til sidst.

Man analyserer sig endvidere frem til at tekst er skrevet i tredje person og datid.

Her er virkelig en god brug af smartboard, der dels gør det muligt at tale sammen om billederne og dels rummer muligheden af at få teksten læst op, medens man selv følger med i teksten.

Herefter skal der arbejdes i grupper. De er inddelt på forhånd ud fra lærerens kendskab til de enkelte elever. Stærke læsere blandes med nogen som er lidt svagere og som der i øvrigt er erfaring for arbejder godt sammen. Og det fungerer.

I hver gruppe har den enkelte sin rolle som ansvarlig for analysen af teksten som *handlingsmesteren*, *personmesteren*, *stedmesteren* og *tidsmesteren*. Eleverne er ikke i tvivl om, hvad opgaven går ud på, og der arbejdes godt i grupperne.

Man bliver dog ikke færdige og lektierne til næste gang er at arbejde videre med teksten derhjemme og gøre sine iagttagelse og noter færdige i forhold til ens egen mesterrolle i forhold til teksten. Om de fik det gjort ved jeg ikke. Men ingen gjorde indsigelse. Tværtimod fornemmede man en lyst til at arbejde videre derhjemme.

Afsluttende samtale med skoleledelsen

Dagen sluttede med en samtale med skoleleder Henrik Pors og viceskoleleder Johnny Eriksen. Da det for mit vedkommende var det første møde med sidstnævnte, kom samtalen naturligt til at handle om det at komme udefra og skulle finde ud af, hvad det er for et sted, man er havnet. Men også om at komme med andre erfaringer, der gør, at man kan bibringe et nyt og anderledes syn på nogle ting.

Og noget af det, som kunne kalde på en drøftelse, var – det var jeg også forberedt på - placeringen af konfirmandundervisningen. En drøftelse som på et senere møde endte med det kompromis, at to af de nuværende 8. klasser får konfirmandundervisning tirsdag kl. 14.00 til 15.30 og to klasser onsdag kl. 8.00 til 9.30. De første erfaringer er, at eftermiddagsundervisningen bestemt lader sig gennemføre. Men også at vi præster nu deler den erfaring med skolens lærere, at det er en klart

større pædagogisk udfordring at undervise sent på skoledagen. Og at det som fungerer om morgenen, ikke uden videre kan overføres til undervisningen om eftermiddagen.

Tilsyn den 31. august 2015

Tilsynet fandt sted en mandag morgen. Og det er tydeligt, at overgangen fra weekendens oplevelser og til skoledagen kan være lidt af en udfordring for nogen. Et par drenge har i alt fald ikke helt fattet, at timen faktisk er begyndt og må hentes ind. Men det gøres der ikke det store nummer ud af og derfor forstyrrer det heller ikke ret meget og tager heller ikke koncentrationen fra de andre.

1. lektion: Billedkunst i en 5. klasse

Dagen starter med en dejlig og sjov og meget meningsfyldt time i billedkunst i 5. klasse. Lokalet er glimrende og med plads nok.

I dag skal 5. klasse starte på et nyt projekt og lave en kollage. De har tidligere hørt om Pablo Picasso og klassen repeterer, hvad kubisme er – det med at være optaget af formen på tingene og det med samtidig at se tingene fra forskellige vinkler – kvinden med ansigtet set såvel fra siden som forfra.

Herefter samles opmærksomheden omkring et billede på tavlen, der viser en typisk collage af Picasso, hvor guitaren er hovedmotivet. Og man taler sammen om, hvordan billedet er bygget op ved hjælp af mange forskellige stykker papirer – noget fra en avis og noget som er en stump af noget gammelt tapet. En kort video på engelsk viser tilblivelsesprocessen. At ordene falder på engelsk volder dog ikke de store problemer. Det er meget anskueligt. Og skærper bevidstheden om, at de selv – når de skal lave deres kollage – ikke skal lime noget på papiret, før alle delelementerne er samlede.

Resten af denne første del af dobbelttimen går med at tegne guitarer ud fra to guitarer, der er opstillet i rummet. En akustisk guitar og en elektrisk guitar. Men inden de går i gang med at tegne giver læreren en meget god introduktion til, hvad de skal tænke over i forbindelse deres tegning. At det er formen, der er vigtig. Mere end detaljeringsgraden.

Det er den akustiske guitar der trækker. Enkelte drenge kaster sig dog straks over den elektriske rockguitar. Og den tegnes hurtigt og med fri hånd. Måske er detaljeringsgraden derfor nærmest fraværende. Andre – især pigerne – finder linealen frem og tegner den akustiske guitar meget pertentligt og for nogles vedkommende uden helt at have fanget det med at begrænse detaljeringsgraden. Men hvad er det mest ægte udtryk? Og hvad giver den mest levende gengivelse? Den mest guitarede guitar.

Det er sjovt at fornemme forskellen på pigerne og drengene, der også går igen i deres evne til at koncentrere sig. Pigerne er helt opslugt. Men for drengenes vedkommende går der efterhånden lidt hyggesnak i det.

Men alt sammen vældig godt og meget meningsfyldt.

2. lektion: Matematik i en 3. klasse

En anden lærer er gået ind ved siden af med 4 af eleverne. Ved den senere samtale med skolelederen drøftes den prioritering, at man på Haderslev Realskole har valgt at have et højt niveau, hvad angår specialundervisningen. Og det er en rigtig prioritering. Men lige som klassekvotienten er det noget der kommer under pres i takt med at tilskuddet til de frie skoler reduceres. Men fantastisk glædeligt når specialundervisningen gør en forskel, der har betydning for et barn for resten af skoletiden – måske med konsekvenser for resten af livet.

Selv om der i denne time skal regnes med tallene fra 1000 til 9999 er det stadig tallene i den lille tabel der er udgangspunktet, så timer starter godt med en herlig sang om 2 tabellen. Sambarytmerne i sangen gør at alle synger med.

9190 minus 5766 giver 3424. Egentlig ret flot at man i 3. klasse allerede kan håndtere det. Hvilket heller ikke er tilfældet for alle. Det går nu meget godt for eleven, der er ved tavlen. Især når tallene bliver skrevet lige under hinanden. Og det går i særdeleshed godt, når det færdige resultat skal tydeliggøres ud fra værdien af forskellige pengesedler og mønter. Læreren har udviklet et meget flot program til smartboard. Den næste kommer op og har en fin oplevelse med at regne ved tavlen. 9680 minus 7125 giver 2555. Og det er også nemt at dele det tal ud på to tusindkronesedler og en femhundredekroneseddel, to tyvere, en tier og en femmer. Problemet er ikke det som sker ved tavlen. Hvis der er et problemet, er det udfordringen med løbende at få inddraget de andre i klassen i det som foregår ved tavlen. Det er noget af en pædagogisk udfordring, jeg ikke helt fornemmede lykkedes.

Det går straks lidt bedre, da tallene bliver mere overkommelige og omstændighederne hverdagsrelevant. For nu skal der handles hos pølsemændene. Og der er meget god motivation i en indledende snak om, hvad de hver især bedst kan lide og gerne ville have købt, hvis det var dem, der stod med pengene i hånden og duften af pølser og pølsebrød i næsen. Det mest urealistiske er måske prisfastsættelsen af en pølse til 4 kr. Men nemt så at regne ud, at man kan få fem pølser for 20 kr. Og vel også ondt i maven. Men hvordan kan man sammensætte sit måltid, når der er én pris på pølserne og en anden på brødene og en tredje på sodavanderne. To ristede hotdog koster 2 gange 20 kr. Og med en sodavand til 9 kr. bliver det en samlet regning på 49 kr. Mindre sundt måltid måske, men ganske sund måde at lære at regne på.

Timen slutter med at eleverne får lektier for.

Undervejs var der også blevet tid til at se nogle af elevernes hæfter efter. Læreren konstaterer, at stykkerne er lavet og sætter kryds. Jeg spørger efterfølgende, hvad det kryds egentlig betyder, når flere af stykkerne var regnet forkert. Og vi får igen en god snak om, hvad der motiverer og giver en

god læringsproces, at det ikke nødvendigvis er de røde streger ved facit. Dog giver det læreren en god fornemmelse af, hvor der skal sættes ind med træning.

3. lektion: Dansk i en 5. klasse

Det er en fryd at se den koncentration, hvormed der læses i de første 20 minutter af denne dansktime. To elever er færdige med deres bog og bliver sendt på biblioteket. Da de relativt hurtigt kommer tilbage glider de lige så stille ind på deres plads og giver sig til at læse. En dreng har lidt svært ved at finde sin bog og læreren hjælper. De taler dæmpet og det forstyrrer ingenting. For øvrigt en e-bog fra Frilæsning.dk – Lydreolen. Også her kan man læse med lix 10 eller lix 21. Og svære ord kan man få læst op på I-Pad. Her er der virkelig gode pædagogiske værktøjer i den moderne teknik. En har valgt at læse i en fagbog med tekst og mange billeder. En anden en tyk sag som endda kun er første bind af en serie på 4 bind. Men denne dreng er tydeligvis en rigtig god læser. Men man fornemmer en forunderlig læseglæde hos alle.

En dreng har været inde ved siden af med sin hjælpelærer. Da de 20 minutter er gået går døren op og han glider lige så stille ind i klassen. Blev der givet signal? Jeg registrerede det ikke. Men de to lærere ved nøjagtig, hvad de har planlagt og forventer af hinanden.

Før timen er der hængt en række ord op rundt omkring i de to lokaler og ude på gange på væggene og i vinduerne. I grupper af to kommer de op til en af de to lærere og får et ord som de skal finde en naturlig makker til blandt de ophængte ord.

En omvandrede sanger – kan det være en gangler – nej de må lede igen og finder frem til ordet troubadour. Ordparrene skriver de op på et udleveret ark.

Ordene er ikke tilfældigt valgt, men hentet fra den bog klassen er i færd med at læse – bogen *Med døden i hælene*.

Da timen er slut kan resultatet gøres op. Og der er ros til alle for deres indsats, men også ros til dem, der nåede mange. Jeg spørger senere, om det er bevidst, at der ikke nævnes, hvem der endte med at finde flest ord par af alle. For det tænkte jeg på en måde var fint. Men det får jeg at vide, at det kunne faktisk godt have været tilfældet. For grupperne ville altid være sammensat så en stærk læser ville trække en lidt svagere læser med sig. Så succesoplevelsen ville aldrig blive eksklusiv.

Denne fantastisk gode dansktime var et fint afsæt til den efterfølgende samtale med skolelederen.

Samtale med skolelederen

Når man har et højt niveau af efteruddannelse må det være relevant fra tid til anden at træde et skridt tilbage og spørge, hvad det er for en form for videreuddannelse, som virker bedst.

For man kan altid blive bedre som lærer.

Skolelederen fortalte om et forsøg med kollegial supervision, han har sat i søen. Et forsøg en række lærere har meldt sig til og som skal løbe hen over skoleåret 2015-2016. Man kunne melde

sig frivilligt og der ville være en ½ times reduktion til at bruge på projektet. Ideen er at lærerne skal overvære hinandens undervisning to gange og give hinanden feedback. En sådan proces skal man selvsagt klædes på til. For hvordan observerer man? Og hvordan taler man sammen om det, man har observeret? Tanke er endvidere at alle læregrupperne midtvejs samles og evaluere på de første erfaringer. Også for at identificere nogle fokuspunkter, man efterfølgende vil arbejde med – for eksempel spørgsmålet: Hvordan forbedrer jeg min relation til eleverne.

Sidste år havde den fælles efteruddannelse handlet om inklusion. Det havde selvsagt også været yderst relevant. Og skolelederen nævnte i den forbindelse et nyt tiltag med en trivselsgruppe af 4-5 elever med ADHD, hvor de lærer af hinandens erfaringer for at styrke deres egne strategier.

Som skoleleder har man ikke alene det pædagogiske ansvar, men også – sammen med bestyrelsen – det økonomiske ansvar. Og det er i disse år en særlig udfordring, at der skæres i tilskuddet til de fire skoler. Helt urimeligt forekommer det, at statens har krævet tilbagebetaling af 1,055% af det tidligere års tilskud. Et andet helt aktuelt problem i disse augustdage, hvor det nye skoleår havde et par uger på bagen, var at 10. kl. er startet med 47 elever mod sidste års 60 elever. Det ville der naturligvis blive analyseret på.

Hvis økonomien strammer til, hvilke håndtag har man da at dreje på? Stillinger der ikke bliver genbesat? Niveauet for specialundervisning? Efteruddannelsen? Klassekvotienten? Alt sammen hjerteblood og helt afgørende værdier.

Det sidste vi berørte var en observation, som jeg havde gjort i dagens løb: Den naturlighed hvormed de kvindelige lærere omgikkes eleverne – også fysisk – ved et opmuntrende klem eller en trøstende skulder. Når jeg ikke observerede noget tilsvarende hos de mandlige lærere, tolkede eller overfortolkede jeg det i lyset af den offentlige debat, der nemt kan foranledige til en form for berøringsangst. Hvor er det ærgerligt! Og jeg fik bekræftet, at det er et spørgsmål, man løbende drøfter.

4. lektion: Geografi i en 9. klasse

En af eleverne har fødselsdag og der deles slik ud, samtidig med at alle får deres computere op at køre.

Klassen har arbejdet med Danmarks naturlandskaber og timen er en slags opsamling. Der udleveres et kopiark, hvor de forskellige landskabstyper er afmærket. Og en af opgaverne går ud på at markere med et 1 tal der, hvor der er en typisk bakkeø, og et 2 tal der, hvor der er en smeltevandsslette. Det forekommer ikke så svært. Det er straks lidt sværere at sætte ord på, hvad det så er som karakteriserer for eksempel en issø-flade til forskel fra hævet havbund fra stenalderhavet. Læreren minder om de hjælperedskaber, der er til rådighed: Noterne på elevintra og tjek dig selv på Geografi-tjek.

En ny elev er netop startet i klassen og kunne godt have fået lidt mere opmærksomhed og hjælp. Virker i alt fald temmelig desorienteret.

Flere af eleverne er omkring hjemmesider, der næppe har den store relevans for denne time, og enkelte tjekker også deres egen facebook. Noget jeg spørger ind til hos flere af dem og får det ærlige svar, at fristelsen er for stor. Jeg tænker, at det skal der tales om.

På et tidspunkt lærer jeg et nyt begreb: En Kahoot om is og vand og vind. Et læringsprogram der er opbygget som en test med fire svarmuligheder på de stillede spørgsmål. Svaret skal falde inden for en fastsat tid. Men hvad er det rigtige svar at give, når man et sted kan læse, at den sidste istid var for 13.000 år siden, og de svarmuligheder der gives, er for 10.000 år siden eller for 20.000 år siden. Men eleverne var tændte og gik op i det. Og en af finesserne ved programmet var, at læreren efterfølgende kunne lave statistik på, hvor de fleste rigtige og hvor de fleste forkerte svar faldt. Et glimrende redskab hvis der bliver fuldt op på det. Og det synes der at være behov for, for halvdelen af svarene var forkerte. Den som havde flest rigtige havde 10 ud af 14 rigtige, hvilket vel er ganske flot, når man alene skal svare ud fra hukommelsen.

5. lektion: Fysik i en 10. klasse

Hvad betyder frekvens? Svaret er svingninger pr. sekund. Og det er frekvens, der er opgaven i de forsøg og de målinger, som eleverne skal foretage.

Man drøfter i forum, hvad der er formålet med forsøget?
At måle frekvens.

Man drøfter de aspekter der er i forsøgsopstillingen.
Man skal lave et svingende system.
Man skal gøre sig overvejelser om lodlængden.
Man skal give forsøget en vis udstrækning – 10 sekunder – for at minimere fejlkilderne.

Det andet forsøg er en kuglebane, hvor man skal måle, hvad der sker, når man ændre på amplituden, som er kuglens yderstilling.
Hvad sker der, når man ændrer vægten og størrelsen af kuglen?
Og hvad er fejlkilderne i dette forsøg?

Det spændende at se, hvordan de enkelte grupper griber forsøgene an.
Er det mest hensigtsmæssigt at lade sit svingende log køre parallelt med bordet eller ind mod bordet?
Og den store svingarm er ikke ideelt som ophæng, eftersom den ikke er stabil. Og hvilke fejlkilder indebærer det.
Fysiklokalet er fantastisk, men der er rigtig mange herinde denne dag og forhåbentlig gøres der vigtige erfaringer med, hvordan forsøgene ikke skal opstilles og bedre kunne opstilles, når det gælder ved eksamensbordet.

Meget af dette blev der med stor sandsynlighed fulgt op på i den anden time, som jeg ikke overværede. Med den glimrende introduktion eleverne fik, vil min formodning være, at den senere opsamling har været af samme kvalitet.

Jeg gik hjem fra begge disse tilsynsdage med stor glæde over den undervisning, jeg havde overværet og med stor respekt for de lærere, der havde lagt så meget engagement for dagen.

Min udgangsreplik skal også denne gang være:

Jeg giver uden tøven Haderslev Realskole min bedste anbefaling.